

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Пантелеїмонов А.В.

2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Економіка підприємства

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність	241 «Готельно-ресторанна справа»
Освітня програма	«Готельно-ресторанна справа»
Вид дисципліни	обов'язкова

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження Вченого ради факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
«28 « серпня 2019 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: д.е.н., доц., професора кафедри міжнародної комерції та готельно-ресторанної справи Строкович Г.В.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

Протокол від “27” серпня 2019 року № 1

В .о. зав. кафедри міжнародної електронної комерції та
готельно-ресторанної справи

Данько Н.І

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “28” серпня 2019 року № 1

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та
туристичного бізнесу

I

Григорова-Беренда Л.І.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 241«Готельно-ресторанна справа».

1. Опис навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування основних показників господарської діяльності підприємств готельно-ресторанної сфери, їх класифікація та оптимізація в різних ринкових умовах.

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування у студентів економічного мислення і системи спеціальних економічних знань у галузі управління господарсько-фінансовою діяльністю готельно-ресторанних підприємств, опанування необхідними практичними навичками економічного обґрунтування управлінських рішень.

1.5. Основні завдання вивчення дисципліни вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка фахівців з таких питань:

- підприємство як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності (операційна, інвестиційна, інноваційна, фінансова);

- методологічні та методичні засади планування діяльності підприємства; формування програми виробництва продукції та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;

- визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;

- теоретичні засади формування та використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання; методичні підходи до їх аналізу та планування;

- теоретичні засади формування та використання майнових ресурсів (активів) підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;

- теоретичні засади формування капіталу підприємства, методичні підходи до його аналізу та планування;

- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;

- оцінка ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;

- сутність фінансово-майнового стану підприємства, його складові та методи оцінки;

- конкурентоспроможність підприємства та методи її оцінки;

- механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства;

- забезпечення економічної безпеки підприємств.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знанні:

- економічні основи функціонування підприємства у системі ринкових відносин, основні напрями та види його діяльності, види підприємств, що функціонують в Україні;

- систему аналізу та планування обсягів, результатів діяльності ресурсного потенціалу підприємства;

- зовнішнє середовище та його вплив на діяльність підприємства;

- ресурсний потенціал підприємства та його складові елементи;

- основні результативні показники діяльності підприємства, порядок їх формування та використання;

- капітал підприємства, його структуру, взаємозв'язок з ресурсами, економічні основи формування та використання;

- ефективність, конкурентоспроможність підприємства та його продукції.

вмінні застосовувати методи:

- тактичного аналізу та планування обсягів діяльності, необхідних ресурсів

зовнішніх та внутрішніх обмежень та ризиків, напрямів розвитку та реструктуризації;

- мати уявлення про критерії оптимізації обсягів ресурсів, що необхідні підприємству;
- аналізу та планування фінансово-економічних результатів діяльності підприємства, управління поточними витратами, доходами та прибутками підприємства;
- оцінки резервів раціоналізації витрат та доходів підприємства, збільшення прибутків за рахунок різноманітних джерел формування;
- визначення рівня конкурентоспроможності продукції та підприємства, практичними навичка, щодо оцінки цих параметрів.
- оцінки фінансово-майнового стану підприємства, розробки програми йог, оптимізації.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>Обов'язкова</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
32 год.	12 год. (в т. 4 ауд., 8 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	-
Самостійна робота	
72 год.	108 год.
В т. ч. Індивідуальне завдання (контрольна робота)	
10 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

- уміння виконувати розрахунок та аналіз окремих параметрів діяльності підприємства (організації) та його підрозділів, оцінювання отриманих результатів
- розуміння закономірностей, особливостей і тенденцій розвитку економічних процесів
- визначати основні тенденції та закономірності управління ресурсним потенціалом готельно-ресторанних підприємств;
- обґрунтовувати обсяги діяльності готельно-ресторанних підприємств;
- визначати фактори підвищення ефективності функціонування готельно-ресторанних підприємств;
- розробляти та обґрунтовувати економічну стратегію готельно-ресторанних підприємств.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Підприємство в соціально-орієнтованій ринковій економіці

Підприємство як суб'єкт господарювання, його місце в системі ринкових відносин. Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств. Поняття економічного суверенітету, самоокупності та самофінансування.

Зовнішнє середовище функціонування підприємства, його характеристика. Ринок та його інфраструктура: торговельно-посередницька, виробнича, фінансово-кредитна,

інформаційно-інноваційна, соціальна та інші. Державний регуляторний механізм діяльності підприємства. Пряме державне регулювання діяльності підприємства, економічні важелі регулювання.

Види підприємства та їх класифікація. Економічні особливості різних видів підприємств. Об'єднання підприємств.

Тема 2. Виробнича програма та матеріально-технічне забезпечення підприємств

Методи вимірювання та показники обсягу діяльності підприємства, їх специфіка з галузями господарювання.

Зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських зв'язків підприємства.

Інформаційне забезпечення обґрунтування виробничої програми підприємства. Методичні інструменти аналізу виконання виробничої програми.

Фактори, що визначають обсяги виробництва продукції. Планування параметрів виробничої програми: послідовність, методи. Визначення необхідного та можливого обсягів виробництва продукції. Умови та критерії оптимізації обсягів випуску продукції у конкурентному середовищі.

Ресурсне забезпечення виробничої програми підприємства. Виробнича потужність підприємства, системи та методи її визначення.

Оперативне виробниче планування обсягів та ритмічності виробництва. Резерви зростання обсягів виробництва продукції.

Суть та завдання матеріально-технічного забезпечення підприємства. Зміст плану матеріально-технічного забезпечення. Збалансування розміру потреби в ресурсах і джерел її забезпечення.

Планування матеріально-технічного забезпечення. Його взаємозв'язок з виробничою програмою та фінансовими можливостями підприємства. Баланс матеріально-технічного забезпечення підприємства.

Поняття оптимальної партії постачання та регламенту поставки. Критерії оптимізації партії постачання та обґрунтування її обсягу.

Норми витрат матеріальних ресурсів як основа визначення потреби підприємства.

Види норм і їх характеристика. Методи розробки норм витрат матеріальних ресурсів.

Значення та напрями підвищення ресурсозбереження на виробництві

Тема 3. Управління збутовою діяльністю підприємств

Суть та завдання збутової діяльності підприємства. Зміст плану збути продукції підприємства. Збалансування розміру потреби в ресурсах і джерел її забезпечення. Основні форми та види збутової діяльності підприємства.

Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на обсяги, структуру збути продукції підприємств.

Методика аналізу збутової діяльності підприємства. Маркетинговий аналіз як передумова формування програми випуску та збути продукції.

Планування обсягів реалізації продукції підприємства. Оперативне планування обсягів та сезонності реалізації продукції підприємств.

Резерви зростання обсягів реалізації продукції підприємств.

Тема 4. Трудові ресурси підприємства

Визначення економічних термінів: трудові ресурси, кадри, персонал, трудовий потенціал. Категорії персоналу підприємств (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і кваліфікацією. Виокремлення і характеристика робітників за рівнем кваліфікації.

Показники чисельності персоналу, їх склад та методика визначення. Показники руху персоналу та методика їх визначення. Чинники, які мають враховуватися у процесі

розрахунків необхідної чисельності персоналу. Визначення чисельності окремих категорій працівників підприємства.

Продуктивність праці як економічна категорія. Різноманітність підходів до визначення та методи розрахунку продуктивності праці на підприємствах. Показники рівня продуктивності праці. Зовнішні та внутрішні чинники зростання продуктивності праці. Резерви підвищення продуктивності праці на підприємствах.

Поняття оплати праці. Основні функції заробітної плати (відтворювальна, стимулювала, регулювальна, соціальна) та їх реалізація. Механізм державного регулювання оплати праці та соціального захисту. Договірне регулювання оплати праці найманого персоналу шляхом укладання різноманітних угод. Регулювання оплати праці на основі колективного договору. Основи організації оплати праці на підприємствах. Тарифно-посадова система (тарифно-кваліфікаційні довідники; кваліфікаційні довідники посад керівників, спеціалістів і службовців; тарифні сітки; схеми посадових окладів, єдина тарифна сітка).

Фонд основної та додаткової заробітної плати, їх склад. Доплати і надбавки як самостійний елемент заробітної плати, що спрямовується на компенсацію або винагороду за суттєві відхилення від нормальних умов роботи. Склад інших заохочувальних та компенсаційних виплат. Витрати, що не належать до складу фонду оплати праці.

Тема 5. Майнові ресурси підприємства

Сутність активів підприємства та їх місце в системі ресурсного забезпечення діяльності. Класифікація активів підприємства. Характеристики підприємства, що визначають особливості формування його активів.

Поняття, склад та класифікація необоротних активів підприємства. Особливості необоротних активів підприємства як складової його ресурсів.

Сутність, класифікація та особливості відтворення основних засобів підприємства. Амортизація як інструмент відтворення основних засобів та джерело формування фінансових ресурсів: поняття, методи нарахування. Методичні інструменти оцінки стану, руху та ефективності використання основних засобів підприємства.

Методичні інструменти аналізу та оцінки необоротних активів підприємства.

Обґрунтування планового обсягу необоротних активів підприємства: завдання, етапи та методи.

Резерви підвищення ефективності експлуатації необоротних активів підприємства. Оборотні активи підприємства: економічна сутність та класифікація. Відмітні характеристики оборотних активів як складової ресурсів підприємства. Поняття та особливості кругообороту оборотних активів підприємства. Сутність та методика оцінки виробничого, операційного та фінансового циклів підприємства.

Запаси як складова ресурсного забезпечення підприємства: сутність, класифікація, види вартості та методи оцінювання вибудуття.

Методичні інструменти аналізу матеріальних оборотних активів підприємства. Обґрунтування планового обсягу матеріальних оборотних активів підприємства: завдання, етапи та методи. Поняття норми та нормативу матеріальних запасів, методи нормування матеріальних запасів. Система контролю за рухом матеріальних запасів.

Резерви підвищення ефективності формування та використання матеріальних оборотних активів підприємства.

Тема 6. Фінансові ресурси (капітал) підприємства

Капітал підприємства: поняття, характеристика сутності з позицій різних підходів. Класифікація капіталу підприємства.

Власний капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості. Фінансові ресурси, що забезпечують формування власного капіталу підприємства.

Позиковий капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості. Особливості формування залежать від основних характеристик підприємства.

Фінансові ресурси підприємства: сутність, склад, класифікація та джерела формування. Місце фінансових ресурсів у складі ресурсів підприємства. Кругооборот фінансових ресурсів підприємства під час формування його капіталу.

Методичні інструменти аналізу капіталу підприємства за джерелами формування: поняття, завдання, етапи та основні методи.

Планування обсягу та структури капіталу підприємства за джерелами формування: сутність, етапи та методи.

Резерви зростання капіталу підприємства.

Тема 7. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції

Витрати у системі результативних показників діяльності підприємства.

Загальна характеристика витрат, поточних та капітальних витрат підприємства, собівартості продукції, послуг та робіт. Взаємозв'язок та взаємообумовленість ресурсів поточних витрат підприємства.

Класифікація поточних витрат. Особливості складу поточних витрат в окремих галузях економіки.

Показник собівартості продукції та порядок їх обчислення. Поняття калькування продукції підприємства. Особливості калькулювання собівартості продукції на підприємствах окремих галузей.

Методичні інструменти аналізу поточних витрат підприємства. Зміст та механізм дій виробничого левериджу. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства. Шляхи раціоналізації складу витрат підприємства.

Обґрунтування планового обсягу поточних витрат підприємства. Кошторис витрат виробництва: поняття, склад та методи складання.

Резерви раціоналізації поточних витрат підприємства.

Тема 8. Доход та цінова політика підприємства

Доходи підприємства в системі економічних показників його діяльності. Класифікація доходів підприємства.

Сутність, механізм формування доходів від операційної діяльності підприємства.

Особливості формування доходів від операційної діяльності в окремих галузях господарювання. Фактори, що впливають на доходи від операційної діяльності.

Цілова політика підприємства як фактор формування його доходів від реалізації продукції: сутність та етапи розроблення. Характеристика ціноутворюючих факторів. Методи ціноутворення. Напрями забезпечення ефективності цінової політики.

Методичні інструменти та послідовність аналізу доходів підприємства.

Планування доходів підприємства: поняття, завдання та послідовність. Етапи планування доходів підприємства. Методи планування доходів підприємства: особливості й умови їх застосування.

Поняття та класифікація резервів зростання доходів підприємств.

Тема 9. Фінансові результати діяльності підприємства

Поняття, види та класифікація фінансових результатів діяльності підприємства. Місце прибутку в системі економічних показників діяльності підприємства. Сутність, функції та

значення прибутку у джерела його утворення. Механізм формування чистого прибутку підприємства у взаємозв'язку з основними видами його діяльності.
Напрями розподілу та використання чистого прибутку підприємства.

Система показників, що характеризують процеси формування та розподілу прибутку підприємства.

Методичні інструменти та послідовність аналізу прибутку підприємства. Обґрунтування прибутку на плановий період: завдання та методичний інструментарій. Резерви зростання прибутку підприємства: поняття, класифікація, методичні оцінки.

Тема 10. Конкурентоспроможність підприємства

Сутність конкурентоспроможності підприємства. Класифікація видів та параметри конкурентоспроможності підприємства. Систематизація факторів, що визначають конкурентоспроможність підприємства.

Визначення підприємств-конкурентів. Особливості формування інформаційної бази 11

оцінки конкурентоспроможності підприємства. Поняття та класифікація методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності підприємства.

Методи оцінки поточної конкурентоспроможності підприємства: основні характеристики та особливості застосування в перебігу оцінки статичної та динамічної конкурентоспроможності.

Обґрунтування заходів щодо зміцнення конкурентоспроможності підприємства.

Тема 11. Фінансово-інвестиційний стан підприємства та методи його оцінки

Поняття фінансового стану підприємства, мета та задачі його дослідження. Основні елементи, що визначають фінансовий стан підприємства.

Поняття та методи оцінки фінансового стану підприємства.

Поняття операційного та фінансового «важелів». Методика аналізу впливу сукупного «Важеля».

Сутність понять ліквідності та платоспроможності підприємства. Показники оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. Сутність поняття фінансової стійкості підприємства. Класифікація фінансової стійкості підприємства. Показники оцінки фінансової стійкості підприємства.

Показники оцінки рентабельності діяльності підприємства. Показники оцінки ділової активності підприємства. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства.

Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства. Вимоги до інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. Послідовність етапів здійснення інтегральної оцінки фінансового стану підприємства.

Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки

Поняття ефекту як результату діяльності підприємства, аналітичного показника і критеріїв оцінки діяльності підприємства. Види ефекту. Ефективність діяльності підприємства: сутність та основні характеристики. Методичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. Поняття та систематизація показники ефективності діяльності підприємства.

Особливості оцінки ефективності основних видів діяльності підприємства: операційної та інвестиційної. Оцінка ефективності інвестиційних проектів

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п	інд		л	п	інд
Тема 1. Підприємство в соціально-орієнтованій ринковій економіці	9	2	1		6	9	1	
Тема 2. Виробнича програма та матеріально-технічне забезпечення підприємств	9	2	1		6	9	1	
Тема 3. Управління збутовою діяльністю підприємств	9	2	1		6	9	1	
Тема 4. Трудові ресурси підприємства	9	4	2		3	9	1	
Тема 5. Майнові ресурси підприємства	9	4	2		3	9	1	
Тема 6. Фінансові ресурси (капітал) підприємства	10	4	2		4	10	1	
Тема 7. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції	9	2	1		6	9	1	
Тема 8. Доход та цінова політика підприємства	9	2	1		6	9	1	
Тема 9. Фінансові результати діяльності підприємства	10	4	2		4	10	1	
Тема 10. Конкурентоспроможність підприємства	9	2	1		6	9	1	
Тема 11. Фінансово-інвестиційний стан підприємства та методи його оцінки	9	2	1		6	9	1	
Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки	9	2	1		6	9	1	
Контрольна робота	10				10			10
Всього годин	120	32	16	10	62	120	12	10
								98

4. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Підприємство в соціально-орієнтованій ринковій економіці	1
5.	Тема 5. Виробнича програма та матеріально-технічне забезпечення підприємств	1
3.	Тема 3. Управління збутовою діяльністю підприємств	1
4.	Тема 4. Трудові ресурси підприємства	2
5.	Тема 5. Майнові ресурси підприємства	2
6.	Тема 6. Фінансові ресурси (капітал) підприємства	2
7.	Тема 7. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції	1
8.	Тема 8. Доход та цінова політика підприємства	1
9.	Тема 9. Фінансові результати діяльності підприємства	2
10.	Тема 10. Конкурентоспроможність підприємства	1
11.	Тема 11. Фінансово-інвестиційний стан підприємства та методи його оцінки	1
15.	Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки	1
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види та зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Підприємство в соціально-орієнтованій ринковій економіці Вивчити поняття економічного сувернітету, самоокупності та самофінансування. Види підприємств та їх класифікацію.	6	8
2.	Тема 2. Виробнича програма та матеріально-технічне забезпечення підприємств Визначити обсяг необхідний та можливий виробництва продукції. Проаналізувати умови оптимізації та критерії обсягів надання послуг в ГРГ.	6	8
3.	Тема 3. Управління збутовою діяльністю підприємств Спланувати обсяг реалізації продукції підприємства. Визначити резерви зростання обсягів.	6	8
4.	Тема 4. Трудові ресурси підприємства Вивчити поняття термінів: трудові ресурси, кадри, персонал, трудовий потенціал. Розрахувати численність персоналу на прикладі обраного готелю або ресторану	3	8
5.	Тема 5. Майнові ресурси підприємства Розрахувати плановий обсяг необоротних активів підприємства .	3	8
6.	Тема 6. Фінансові ресурси (капітал) підприємства Описати власний капітал обраного готелю(ресторану) та позиковий капітал . Їх сутність ,склад, класифікацію, відмітні особливості.	4	9
7.	Тема 7. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції Вивчити класифікацію поточних витрат, показник собівартості Визначити особливості калькулювання собівартості продукції в готельно-рестораній галузі.	6	8
8.	Тема 8. Доход та цінова політика підприємства Проаналізувати фактори, що сприяють на доходи підприємства.	6	8
9.	Тема 9. Фінансові результати діяльності підприємства Визначити значення прибутку в ГРГ, джерела його утворення. Сформувати механізм чистого прибутку готелю (ресторану).	4	9
10.	Тема 10. Конкурентоспроможність підприємства Визначити підприємства- конкуренти обраному готелю.	6	8
11.	Тема 11. Фінансово-інвестиційний стан підприємства та методи його оцінки Вжити методику впливу сукупного «Важеля» на обраний готель.	6	8
12.	Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки Оцінити ефективність основних видів діяльності обраного готелю(ресторану).	6	8
13	Підготовка до контрольної роботи	10	10
	Разом	72	108

6. Індивідуальні завдання(контрольна робота)

Контрольна робота — вид самостійної навчально-наукової роботи з елементами дослідження, що виконується студентами протягом семестру з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних за

час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Проблеми наукового пошуку, зображені в контрольних роботах студентів, можуть знайти своє продовження в дипломних роботах. Таким чином забезпечується наступність науково-дослідницької діяльності студентів від курсу до курсу, послідовність засобів і форм її проведення відповідно до логіки навчального процесу.

Кожен з студентів отримує індивідуальне завдання, що сприяє:

- поглибленню вивчення теоретичного матеріалу;
- формуванню вмінь використання методів аналізу та оцінки факторів, що визначають розвиток готельного господарства світу;

- залученню студентів до самостійної роботи з науковою літературою конкретного спрямування та розвитку навиків глибокого вивчення, узагальнення та систематизації підібраного матеріалу;

- розвитку здібностей до формулювання авторських висновків та пропозицій на основі проведенного дослідження.

Контрольна робота виконується студентом самостійно і здається у встановлений кафедрою термін.

Передумовами виконання контрольної роботи слугують:

- систематичне відвідування лекцій,
- активна участь в роботі на практичних заняттях,
- творча ініціатива,
- відповіальність та організованість студента.

Вибір теми дослідження є відповідальним етапом для початкового науковця. Під час вибору теми слід користуватися наступними рекомендаціями:

- тема має бути актуальною,
- мати наукове та практичне значення;
- викликати особисту творчу зацікавленість студента.

Контрольна робота повинна містити наступні обов'язкові складові:

- Титульний лист;
- Зміст;
- Вступ;
- Основна частина;
- Висновки;
- Список використаних джерел;
- Додатки (при необхідності).

Всі частини контрольної роботи повинні бути пов'язані між собою (кожен наступний розділ є логічним продовженням попереднього).

При оцінці контрольної роботи враховується ступінь розкриття теми та відображення головного змісту, глибина опрацювання відповідних тематичних джерел інформації, вміння застосовувати теоретичний матеріал для вирішення практичних проблем, логічність викладу, здатність робити висновки з проведеного дослідження, відповідність технічного оформлення зазначенім нормам, якість підсумкової співбесіди або доповіді. Оцінка дається кожному з вказаних елементів виконаної роботи. Загальна кількість балів – 10.

Загальна оцінка складається з оцінки за саму роботу, оцінки за знання студентом матеріалу контрольної роботи при її захисті.

Критеріями оцінки роботи є:

а) за формою:

- 1) збалансованість роботи за структурою і змістом;
- 2) правильність застосування цитат, оформлення посилань;
- 3) якість оформлення роботи в цілому відповідно до вимог, що пред'являються;

б) за змістом:

- 1) повнота розкриття теми, самостійність написання роботи;
- 2) логічність викладу матеріалу;
- 3) наявність рішення конкретних завдань;
- 4) наявність актуального графічного матеріалу;
- 5) уміння аналізувати теоретичний і практичний матеріал, робити узагальнення і висновки;

- б) новизна і різноманітність фактичного матеріалу;*
- в) за рівнем захисту:*

- 1) лаконічність та уміла презентація роботи;
- 2) чіткість і повнота відповідей на поставлені питання.

7. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- Контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних і практичних занять;
- Контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань;
- Контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу;
- Контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та евристичні задачі;
- Контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їх.

Підсумковий контроль засвоєння тем здійснюється по їх завершенню на основі проведення тестових завдань за відповідною темою. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді контрольної роботи та іспиту в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни.

Оцінка успішності студента є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих тем розділів.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота												Контрольна робота	Разом	Екзамен	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		10	60	40	100
4	4	4	4	4	5	4	4	5	4	4	4					

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі тестових завдань, усного опитування та виступів студентів. Студент може отримати від 1 до 4 балів за кожну тему, а за теми 6 та 9 до 5 балів . При поточному контролі студент може отримати до 50 балів, та 10 балів за контрольну роботу. Максимальна кількість балів при поточному контролі-60. За екзамен - 40 балів. Таким чином, максимальна оцінка за дисципліну може складати 100 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	
70 – 89	добре	зараховано
50 – 69	задовільно	
1 – 49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

- Гринчуцький В. І. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. / Терноп. нац. екон. ун-т. – 5-ге вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2015. – 505 с. – (іл.).
- Економіка підприємства: підручник / [М. Г. Грещак, В. М. Колот, А. П. Наливайко та ін.]; за заг. ред. С. Ф. Покропивного; М–во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. заклад «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – Вид. 4-те, без змін. – К.: КНЕУ, 2008. – 558 с.
- Економіка підприємства [Текст]: навч. посіб. / за заг. ред. Л.С. Щевченко; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. – 5-ге вид. – Х.: Право, 2014. – 505 с. – (іл.).

Додаткова література

6. Економіка підприємства [Текст]: підручник; затв. МОН / за заг. ред. Л.Г. Мельника. – Суми: Університетська книга, 2015. – 865 с. – (іл.).
7. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.С. Іванілов. – 5-ге вид. – К.: ЦУЛ, 2011. – 757 с. – (іл.).
8. Мельник В.И. Экономика предприятия [Текст]: учеб. пособие / В.И. Мельник. – Х.: ХНЭУ, 2015. – 405 с. – (ил.).
9. Шваб Л. І. Економіка підприємства [Текст] : підручник для студ. вищ. навч. закладів; рекоменд. МОН. – К.: Каравела, 2011. – 415 с.

Інформаційні ресурси

10. Господарський Кодекс України від 16.01.2005 № 456-IV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/456-15>
11. Податковий Кодекс України від 05.15.2010 № 5755-VI / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/main/5755-17>
12. Кодекс законів про працю України (КЗпП) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/555-08>
13. ЗАКОНИ УКРАЇНИ / [ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС]. – РЕЖИМ ДОСТУПУ: [HTTP://KODEKSY.COM.UA/ZAKONI_UKRAINI.HTM](http://KODEKSY.COM.UA/ZAKONI_UKRAINI.HTM)
14. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.05.2015 № 75 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0556-15>